

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní škola Týniště nad Orlicí, okres Rychnov nad Kněžnou

Adresa: Komenského 828, 517 21 Týniště nad Orlicí

Identifikátor školy: 600 097 641

Termín konání orientační inspekce: 12. – 16. února 2001

Čj.	092 12/00-5016
Signatura	oi6cu105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Týniště nad Orlicí, okres Rychnov nad Kněžnou, je od 1. ledna 1995 právním subjektem a hospodaří jako příspěvková organizace. Zřizovatelem školy je Město Týniště nad Orlicí, Mírové náměstí 90.

Pro výuku je k dispozici celkem 45 učeben (odborné – kovo a dřevodílna, počítačová učebna, cvičná kuchyň, šicí dílna, učebny fyziky, chemie, přírodopisu, zeměpisu). Škola má tělocvičnu, malou tělocvičnu a vlastní školní hřiště.

Ve školním roce 2000/2001 má škola celkem 852 žáků (32 tříd, na každém stupni 16). Spádovými školami jsou Základní škola Albrechtice nad Orlicí, Lípa nad Orlicí a Bolehošť (na žádost rodičů navštěvují školu i žáci ze Žďáru nad Orlicí). Průměrný počet žáků na třídu je 26,6.

Výuka ve všech ročnících probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2 se zapracovanými úpravami, schválenými MŠMT ČR pod čj. 25 018/18-22.

Ve škole pracuje 42 učitelů (včetně ředitele a dvou zástupců), 3 vychovatelky školní družiny, ekonomka, referentka, vedoucí školní jídelny, školník, 7 uklízeček a 8 pracovníků školní jídelny. Součástí školy je školní jídelna.

V rámci uskutečněné **orientační inspekce** byla sledována úroveň vzdělávání **ve třídách prvního stupně**, na druhém stupni školy byly hodnoceny **předměty český jazyk, matematika a předměty přírodovědné** (fyzika, chemie, přírodopis).

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka na prvním stupni základní školy

Učitelky a učitelé prvního stupně mají možnost využívat literaturu a pomůcky pro výuku ze standardně vybaveného kabinetu. Třídy jsou světlé, odpovídají psychohygienickým zásadám. Jsou vybaveny dostatečným množstvím opraveného nábytku a koberci s relaxační plochou. Všechny třídy se vyznačují estetickou, funkční výzdobou, velkým množstvím vlastních pomůcek a obrazového materiálu vyučujících. Interiér chodeb působí esteticky, na výzdobě se podílejí především žáci svými pracemi.

Ve třídách 1. – 5. ročníků bylo uskutečněno 16 hospitací (v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda).

Časová dotace sledovaných předmětů odpovídá učebnímu plánu. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je dodržena. Byly předloženy zpracované tematické plány pro všechny vyučované předměty. Plány jsou jednotné, učivo je rozpracováno do jednotlivých měsíců školního roku. Nedochozí k obsahové duplicitě tematických celků. Plánování vychází z dostupných učebnic a je upravováno podle vzdělávacího programu. Kontrolou tematických plánů a třídních knih ve školním roce 1999/2000 byla zjištěna v předmětu matematika absence tematického celku tabulky, grafy a diagramy v 5. ročníku. Z rozhovoru s ředitelem školy a zástupkyní pro první stupeň vyplynulo, že tento tematický celek je částečně probírán průběžně. Ve vypuštěném tematickém celku se však jedná o systematizaci a shrnutí tohoto učiva, které má velký význam pro aplikaci těchto poznatků v rámci mezipředmětových vztahů a jeho neprobrání je tedy porušením § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol, ve znění pozdějších předpisů. V ostatních sledovaných předmětech nebyly

zjištěny nedostatky a jejich výuka je realizována v souladu se vzdělávacím programem.

Učitelky přistupují k přípravě na vyučování zodpovědně. Všechny hodiny měly promyšlenou strukturu. Příprava pomůcek, zápisů na tabuli i úkolů pro samostatnou práci žáků byla vyučujícími v průběhu konání inspekce pečlivě prováděna. Dílčí výchovně vzdělávací cíle ve sledovaných hodinách směřovaly k postupnému naplňování specifických cílů a respektovaly charakter učiva i možnosti žáků. Ve sledovaných hodinách byla využita didaktická a audiovizuální technika.

Výuka je až na jednu vyučující z celkového počtu šestnácti učitelů prvního stupně zabezpečena učitelkami a učiteli, kteří mají odbornou a pedagogickou způsobilost. Ve třetím ročníku vyučuje učitelka, která nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což je v rozporu s § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 1, § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Tato skutečnost se však nepromítá negativně do kvality výuky. Reedukační péče je zajištěna dvanácti proškolenými odbornými asistentkami a jednou učitelkou proškolenou v problematice logopedie.

Ve sledovaných hodinách byla struktura a stanovené cíle přiměřeny věku žáků. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné. V hodinách docházelo ke střídání činností, učitelky uplatňovaly především tradiční vyučovací metody. Velmi často byla používána frontální metoda a forma rozhovoru. Skupinové a párové vyučování bylo zaznamenáno pouze v některých hodinách. Při výuce byl důsledně využíván názor a spojení teoretické výuky s praktickým využitím. V nižších ročnících byly často zařazovány relaxační chvílky, které měly různou podobu. Vyučovací čas byl využíván efektivně. Učitelky a učitelé mají k dispozici zpětné projektory, video s nabídkou výukových kazet, v každé třídě je umístěn radiomagnetofon. Ve všech hodinách byly zaznamenány mezipředmětové vztahy. V úvodu vyučovacích hodin byl sdělován výchovně vzdělávací cíl. Většina sledovaných hodin byla na závěr zhodnocena, byla oceněna práce žáků a učitelky provedly shrnutí učiva. Oceňována byla i snaha výukově slabších žáků a každé zlepšení jejich výkonu. Všichni integrovaní žáci jsou zapojováni do společné práce, řeší jednodušší zadání úkolů nebo úkol plní částečně. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

Učitelky a učitelé poskytují žákům dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru a sdělení svých zkušeností a poznatků. Velký důraz byl kladen na využití regionálních prvků. Opakovaná látka navazovala na probrané a procvičené učivo. V hodinách byla většinou zaznamenána cílená motivace, která byla využita v průběhu celé vyučovací jednotky. Otázky při zkoušení žáků byly zaměřeny nejen na pamětné zvládnutí učiva, ale i na pochopení vztahů a souvislostí. Během hodin byli žáci pozitivně motivováni zpěvem, říkankami, doplňovačkami, mezipředmětovými informacemi, ale i pochvalou a klasifikací. Hodnocení práce žáků bylo vždy objektivní. Učitelky a učitelé respektovali žáky se specifickými vývojovými poruchami učení.

Písemný projev žáků je velmi pěkný, sešity jsou vedeny s pečlivostí, jsou pravidelně kontrolovány a opravovány.

Komunikace při výuce byla založena na vzájemné důvěře, žáci dostávali v průběhu vyučování dostatečný prostor pro rozvoj komunikativních dovedností. Již od prvního ročníku učitelky a učitelé důsledně dbají na akceptování dohodnutých pravidel komunikace. Žáci jsou k sobě tolerantní, je zřejmá snaha o vzájemnou pomoc. Atmosféra v hodinách byla příznivá.

Verbální i neverbální projev všech učitelek a učitelů je příkladný. Nevhodné způsoby

vyjadřování některých žáků jsou usměrňovány, jsou voleny takové formy, které umožňují vzájemnou komunikaci.

Úroveň vzdělávání ve sledovaných předmětech prvního stupně je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Výuka na druhém stupni

Učebny, ve kterých výuka probíhala, byly na standardní úrovni. Výzdoba tříd je převážně funkční, doplňkem jsou živé i suché květiny.

Několik zpětných projektorů bylo v době inspekce nefunkčních.

Ve sledovaných předmětech 6. – 9. ročníků bylo provedeno celkem 30 hospitací.

Český jazyk

Tematické plány mají vyučující vypracovány, jejich úroveň je však rozdílná (od přehledných a pečlivě zpracovaných po příliš stručné). Jeden z předložených plánů (pro 9. ročník) nebyl zcela dokončen – chyběla část slohových hodin. Témata jednotlivých hodin zapsaných v třídních knihách za letošní školní rok byla v některých případech obecná, nekonkrétní. Časová dotace předmětu odpovídá vzdělávacímu programu, obsah učiva byl shledán v souladu s učebními dokumenty. Sledovány byly hodiny jazykové, literární a slohové, které se střídají s určitou pravidelností. Plány vyučovacích hodin byly promyšlené, vyučující měly učební pomůcky, názorné materiály, žáci pracovali s moderními učebnicemi. Zápis na tabuli, doprovodné texty a výstřižky byly pečlivě připraveny jednou z vyučujících již před začátkem hodiny. Ve dvou vyučovacích hodinách byla účelně použita didaktická technika (video, radiomagnetofon). Vyučující mají k dispozici řadu odborných knih a příruček, starší nástěnné obrazy, využívají i vlastní materiály. Pravidla českého pravopisu a slovníky cizích slov jsou pro žáky ve škole v postačujícím množství. Žáci i učitelé si vypůjčují knihy ze školní knihovny.

Výuka byla sledována u všech vyučujících (celkem 6), které vyučují na druhém stupni (podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nesplňuje v současné době pouze jedna z nich, která dokončuje studium na Univerzitě Hradec Králové, obor český jazyk – anglický jazyk pro 6. – 9. ročník). Nedodržení podmínek odborné a pedagogické způsobilosti u učitelky českého jazyka je porušením § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., § 1, § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb.

Jednotlivé vyučovací hodiny byly strukturovány tak, aby výběr i rozmanitost učebních činností včetně metod práce umožňovaly adekvátní splnění zvolených vzdělávacích i výchovných cílů. Některé hodiny byly hodinami tradičními s frontálním výkladem a společnou prací se žáky, v dalších hodinách byla zvolena efektivní práce ve skupinovém uspořádání třídy. Náročnost probíraného učiva odpovídala věku žáků. Z metod zřetelně převažovaly metody opakovací a zejména dialogická metoda, prostřednictvím které vedly učitelky žáky k porozumění a přizpůsobovaly tempo výuky jejich možnostem. Dobře kladené otázky přiměly k přemýšlení většinu žáků ve třídě a vyučujícím daly příležitost získat pozitivní zpětnou vazbu. Při samostatné a skupinové práci učitelky průběžně kontrolovaly a chválily obsah prací i tempo, jímž žáci postupovali. Literární hodiny byly koncipovány jako životopisné vyprávění, ve kterém učitelky podávaly zajímavé a příznačné události ze spisovatelova života. Výklad byl zároveň propojen s interpretací nejvýznamnějších literárních děl autora i rozvojem přednesových dovedností žáků. Vyučovací postup v těchto hodinách byl u většiny vyučujících efektivní, dvě z těchto sledovaných hodin byly doplněny výrazným přednesem vyučující, která žáky citlivě motivovala. Ve slohových hodinách byla respektována zásada přiměřenosti a dominovaly v nich činnosti vedoucí k získávání dovedností i k rozvoji stylizačních schopností žáků. Často

byly uplatňovány prvky diskuse. V hodinách mluvnických žáci pozorovali jazykové jevy a dokázali zobecňovat některé jejich rysy, mnozí z nich je bez potíží srovnávali a třídili na základě daných kritérií. Počet pravopisných cvičení a kontrolních diktátů je dostatečný, slohové práce jednotlivých tříd s provedenými opravami byly předloženy. Školní sešity žáků jsou kontrolovány důkladně jen některými vyučujícími, řada namátkově vybraných sešitů ze všech navštívených tříd nebyla vyučujícími kontrolována ani jednou, forma i obsah sešitů měly nízkou úroveň s častými hrubými chybami.

Výrazná zejména v nižších ročnících byla vstupní motivace, menší pozornost byla věnována shrnutí učiva a zhodnocení výkonu žáků. Prováděná klasifikace byla objektivní. Skupinové činnosti byly řízeny smysluplně, většinou byly dynamické a umožňovaly žákům procvičení daného učiva. Tyto činnosti silně motivovaly především žáky nesmělé. Výsledky skupinových činností byly v závěru práce vyučujícími komentovány a základní poznatky shrnuty. Nedostatečné ocenění výkonů a zejména snahy jednotlivých žáků i chybějící konstruktivní kritika byly slabinou jen některých sledovaných hodin.

Poměrně vstřícná atmosféra byla vytvořena ve všech sledovaných hodinách. Verbální i neverbální projev učitelek byl klidný, u většiny z nich výrazný a na vysoké úrovni. Žáci byli vyzýváni k hlasitým odpovědím, ne však k odpovědím celými větami. Učitelky se spokojily v rámci plynulého spádu výuky s odpověďmi rychlými, jednoslovnými.

Celková úroveň výuky českého jazyka je velmi dobrá.

Matematika

Inspekce byla přítomna v hodinách všech vyučujících, kteří v letošním školním roce výuku tohoto předmětu zajišťují. Týdenní hodinová dotace ve všech třídách je v souladu s plánem školy, ten koresponduje s obecně postaveným učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Ředitel školy zpracoval materiál Koncepce vzdělávání na Základní škole v Týništi nad Orlicí, ve kterém jsou tematické celky učebních osnov matematiky pro druhý stupeň rozděleny do jednotlivých ročníků. Porovnáním učebních osnov matematiky a tohoto materiálu bylo zjištěno, že některé tematické celky v něm chybí, i když si je učitelé do tematických plánů zařazují (celá čísla, racionální čísla, poměr, mocniny s přirozeným exponentem apod.). Tematický celek podobnost je zde zařazen dvakrát (8. i 9. ročník) bez podrobnější konkretizace, zda jde o opakování či rozšiřování učiva. Při plánování učiva jednotlivými učiteli není toto rozčlenění učiva do ročníků někdy respektováno, takže tematický celek statistika je v plánech učitelů zařazen do všech osmých tříd (VIII.A,B,C,D), ale i do některých devátých tříd (IX.C, IX.A). V tematickém plánu třídy IX.B pro školní rok 2000/2001 není zařazen tematický celek statistika, nebyl však probrán ani ve školním roce 1999/2000. Ve školním roce 1999/2000 nebyl ani v jedné z devátých tříd (IX.A,B,C) probrán tematický celek finanční matematika. Tematický celek statistika nebyl probrán vůbec v IX.B ve školním roce 1999/2000 a ani v letech předcházejících, ve zbývajících třídách ve školním roce 1999/2000 (IX.A, IX.C) pouze v redukované míře (2 popř. 3 hodiny). V tomto případě je neplnění učebních osnov porušením § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. Nedostatky v plánování výuky a nedostatečná kontrola plnění učebních osnov vyplývají částečně i z faktu, že ve škole není ustavena předmětová komise matematiky, která může plánování koordinovat a kontrolu částečně realizovat. Výuka matematiky neprobíhá v žádném ročníku ani v jedné hodině v dělené třídě, návaznost na výuku povinného předmětu nemá žádný volitelný předmět. Ředitel školy vede pro žáky z 9. ročníku zájmový útvar cvičení z matematiky, také někteří další učitelé realizují přípravu žáků jednotlivých devátých tříd na přijímací pohovory na střední školy se skupinami zájemců. Výukové cíle jsou přizpůsobovány aktuálnímu složení třídy (pozorováno ve třídách s větším počtem žáků s vývojovými poruchami učení). Bezprostřední

příprava pedagogů na všechny hodiny byla svědomitá a promyšlená.

Výuku zajišťuje šest učitelů s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Většina hodin probíhá ve třech učebnách matematiky s motivační výzdobou a pomůckami umístěnými ve skříních ve třídách. Ty jsou ve škole v takovém množství a kvalitě, aby umožnily učitelům názornost výuky a dostatečně podpořily představivost žáků. Při výuce jsou využívány učebnice z různých nakladatelství, do hodin někdy učitelé přinášejí žákům k zapůjčení i starší, avšak využitelné učebnice. Kopírování dalších pracovních materiálů je omezeno většinou na zadání čtvrtletních prací (učitelé mají stanoven omezující limit kopírovaných stránek pro všechny třídy, ve kterých učí). Odborný časopis zefektivňující přípravu učitelů na výuku škola neodebírá. Zařazení většiny hodin matematiky do dopoledního rozvrhu (ojediněle na páté vyučovací hodiny) odpovídá psychohygienickým zásadám pro zařazování předmětů s nutnou vyšší mírou soustředění. Na správné sezení žáků při práci učitelé většinou nedbali.

Většina hodin byla uvedena konkretizací jejich cíle, někdy i podrobnějšího obsahu. Frontální výuka byla vhodně doplňována individuálním přístupem učitele k žákům ve fázích procvičování a upevňování učiva. Ve většině hodin učitelé podporovali samostatnou tvořivou práci žáků, pouze ojediněle byli žáci omezováni v samostatnosti písemného i ústního projevu. V hodinách kladli pedagogové důraz na procvičování paměti, logického myšlení, postupné objevování poznatků a jejich zobecňování. Žáci byli v několika hodinách důsledně vedeni k odhadům výsledků i k využívání matematické symboliky. Ojediněle se vyskytovaly nepřesnosti v zápisech na tabuli i při výkladu nové látky. Nepřesné matematické vyjadřování žáků nebylo vždy učiteli důsledně opravováno. Ve třídách s větším počtem žáků s vývojovými poruchami učení byla výuka přizpůsobována dispozičně slabším žákům, chyběla vnitřní diferenciací tříd a rychlejší žáci nebyli vždy přiměřeně vytíženi. Několikrát byly zdůrazněny alternativní postupy a efektivně využita pro nové zopakování učiva práce s chybou. Ve většině hodin chybělo podrobnější závěrečné shrnutí učiva za aktivní účasti žáků, zdůraznění základních pojmů a informace o splnění stanoveného cíle.

Motivace žáků měla charakter pochvaly, povzbuzení. Ojediněle byla však nahrazena přísnými pokyny vyučující určujícími přesný způsob řešení a zápisu bez možnosti alternativy. Výrazné motivační schopnosti dvou učitelů se projevovaly zvýšeným zájmem žáků o výuku i jejich vyšší aktivitou ve srovnání s jinými třídami. Velmi vhodně byly do výuky zařazovány příklady z reálného života, které měly přímou souvislost s probíranou látkou, nenásilně byly zařazovány i mezipředmětové vztahy. Zřejmá je podpora pedagogů při účasti žáků v matematických soutěžích (olympiáda, Pythagoriáda). Informace o nich byly součástí motivační výzdoby jedné z učeben. Výraznou motivací pro žáky devátých tříd je jejich snaha, podporovaná učiteli, uspět u přijímacího řízení na střední školy. Z hlediska hodnocení žáků je pozitivem značné množství známek jako podklad pro jejich objektivní klasifikaci v jednotlivých klasifikačních obdobích, negativem však absence ústního zkoušení u některých pedagogů. Zápisy v žákovských knížkách o učivu, z kterého byl žák zkoušen, měly někdy pouze obecný charakter. Důsledná je práce pedagogů při realizaci a analýzách čtvrtletních prací, zadávání a kontrole domácích úkolů. Po písemných pracích realizovaných v hodinách následovala ihned diskuse o způsobu řešení a výsledcích, ojedinělé ústní zkoušení bylo objektivně zhodnoceno. Žáci jsou vedeni ke vzájemné kontrole výsledků a zodpovědnosti při samostatné domácí přípravě. V závěru hodin nebylo prováděno zhodnocení jejich průběhu z hlediska práce žáků.

Hodiny byly charakterizovány přátelskou pracovní atmosférou, zavedenými pravidly komunikace a vzájemným respektováním. Komunikace pedagogů s pomalejšími žáky se vyznačovala trpělivostí a dostatečným časovým prostorem vyhrazeným pro formulování jejich odpovědí. Rezervy jsou patrné v oblasti obecného rozvoje komunikativních dovedností žáků. Učitelé je často nevedou k přesným a výstižným formulacím, spokojují se s jednoslovnými

a neúplnými odpověďmi. Nekázeň v hodinách nebyla pozorována. Ojedinele převládal v celé hodině verbální projev učitele nad projevy žáků.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena jako průměrná.

Přírodovědné předměty

V průběhu inspekce byly navštíveny hodiny fyziky, chemie a přírodopisu celkem u sedmi učitelů. Časová dotace všech přírodovědných předmětů odpovídá schválenému učebnímu plánu. Úpravy rozvržení témat v 7. a 8. ročníku v přírodopisu jsou logické a nejsou v rozporu s učebním plánem Základní škola. Obsahová duplicita nebyla zjištěna a kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Žáci získávají pouze standardní vědomosti, povinná výuka přírodovědných předmětů není rozšířena o žádný příbuzný volitelný či nepovinný předmět. Na škole nepracuje žádný kroužek s přírodovědným zaměřením.

Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání. Všichni učitelé mají zpracované tematické plány. V řadě tříd různých ročníků nejsou však vykonávány laboratorní práce. Pokud byly ojedinele do výuky v některých třídách laboratorní práce zařazeny, pak jejich počet zdaleka nedosahuje osnovami doporučených hodnot: ve školním roce 1999/2000 byly při výuce chemie, přírodopisu a fyziky vykonány ve třídě VI.A dvě laboratorní práce z přírodopisu v rámci výuky předmětu pracovní činnosti, v VI.B a VI.D jedna laboratorní práce z přírodopisu, v VI.C jedna laboratorní práce z fyziky, v VII.A, VII.B a VII.C jedna laboratorní práce z přírodopisu, v VII.D a ve všech osmých a devátých třídách nebyly laboratorní práce prováděny vůbec. Tato skutečnost je porušením § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb. Ostatní výuka v přírodovědných předmětech probíhá v souladu s osnovami.

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů je v souladu s právními předpisy až na jedinou výjimku. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti prozatím nespĺňuje začínající učitel fyziky, který dosud neukončil studium na Univerzitě Hradec Králové. Absence odborné a pedagogické způsobilosti u učitele fyziky je porušením § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., § 1, § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. Na kvalitě výuky se toto zjištění neprojevílo.

Odborné učebny (zároveň i kmenové) jsou velmi jednoduše vybavené a esteticky nepřiliš působivé, psychohygienickým požadavkům však vyhovují. Část hodin fyziky a přírodopisu je z kapacitních důvodů vyučována mimo odborné učebny. Vybavení kabinetů je standardní, učební pomůcky jsou většinou starší.

Pozorované hodiny měly klasickou strukturu. Organizační pokyny učitelů byly ve všech případech jasné a srozumitelné. Výběr a množství informací odpovídaly věku žáků. Učitelé měli jasnou představu, čeho chtějí ve výuce dosáhnout a plánované cíle plnili. Navazovali ve své práci na již osvojené učivo, které vhodně rozvíjeli. V části hodin byla patrná snaha po střídání vyučovacích metod, část hodin byla naopak po této stránce jednotvárná. V hodinách převažoval výklad učiva, ve kterém vyučující kladli důraz na systémovost poznatků a jejich pamětní zvládnutí žáky. Efektivnější formy práce, které by žáky více aktivizovaly, byly zařazeny méně často. Nejslabším článkem většiny sledovaných hodin bylo malé využívání názorných pomůcek. V polovině pozorovaných hodin nebyly názorné pomůcky využity vůbec. Výjimkou byla výuka fyziky v sedmé třídě, vedená zkušenou učitelkou, která velmi kvalitní hodinu postavila na využití řady jednoduchých pokusů prováděných společně se žáky. V hodině přírodopisu v 7. ročníku zkušený učitel příkladně využíval pozorování živých přírodnin ve spojení s regionálními prvky, ochranou přírody, ekologickými a vývojovými hledisky. Didaktická technika nebyla využita v žádné ze sledovaných hodin. Část učitelů zařadila do hodiny samostatnou práci žáků, v těchto případech vyučující poskytovali žákům

odpovídající pomoc. V hodinách všech učitelů měli žáci prostor pro uplatnění vlastních názorů a zkušeností. Všichni pedagogové vytvořili klidné a pracovní prostředí a dávali žákům dostatek času ke zvládnutí požadovaných úkolů. Žáci dokázali aplikovat získané vědomosti. Skupinová práce nebyla využita. Ve všech hodinách byl efektivně využíván vyučovací čas, učivo bylo všemi učiteli interpretováno věcně správně.

Vstupní motivace byla výrazná jen v malé části hospitovaných hodin, většina učitelů však věnovala pozornost průběžné motivaci. Ve většině hodin bylo učivo aktualizováno, byly uváděny příklady z praxe a využívány mezipředmětové vztahy. Dostatek času věnovali vyučující opakování učiva. Všichni pedagogové žáky průběžně hodnotili, klasifikace byla objektivní. Někteří učitelé žákům známky oznamovali a případně zdůvodnili. Ve všech hodinách byli žáci vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti. Závěrečné hodnocení hodiny, hodnocení práce žáků a shrnutí byly pozorovány naprosto výjimečně.

Všichni učitelé měli pěkný vztah k žákům. Dohodnutá pravidla jednání byla ze strany žáků akceptována, projevy nežádoucího chování se nevyskytly. Učitelé respektovali osobnost žáků, byli taktí a přiměřeně nároční. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře. Komunikativní schopnosti žáků byly rozvíjeny v rozdílné míře. Verbální komunikace učitelů byla velkým pozitivem všech sledovaných hodin. Pozornost žáků byla ve všech případech na velmi solidní úrovni, aktivita žáků byla většinou vysoká. Žáci projevovali kladný vztah k výuce i učitelům.

Výuka přírodovědných předmětů je velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Materiální podmínky prvního stupně jsou velmi dobré, na druhém stupni průměrné.

Oblast plánování a přípravy výuky je celkově průměrná. Psychohygienické i personální podmínky, organizace, formy a metody výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Celkově je kvalita sledovaného vzdělávání hodnocena velmi dobře.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má zpracovanou Koncepti vzdělávání na Základní škole v Týništi nad Orlicí, vycházející z analýzy současného stavu školy. V úvodu tohoto materiálu jsou stanoveny obecné priority, důraz je kladen především na kvalitu výuky. V koncepci uvedené zařazení některých tematických celků do ročníku v přírodopisu a matematice neodpovídá skutečnosti a tematickým plánům.

Některé hlavní cíle v oblasti výchovy a vzdělávání jsou kromě koncepce zahrnuty v Celoročním plánu práce na školní rok 2000/2001. Tento dokument zároveň uvádí konkrétní úkoly v oblastech prohlubování výchovného a vzdělávacího charakteru školy, řízení a kontroly, provozních záležitostí, organizace školního roku. Strategické cíle stanovuje ředitel školy ve spolupráci s oběma zástupci, podíl učitelů na jejich tvorbě není výrazný. Koncepční záměry a hlavní priority rozvoje školy projednává ředitel se zřizovatelem a v hlavních rysech jsou s nimi seznamováni i rodiče. Ti jsou pravidelně informováni o činnosti školy za uplynulé období. Stanovené cíle a úkoly v jednotlivých oblastech práce školy jsou reálné.

Krátkodobé plánování je realizováno především formou měsíčních plánů, které zahrnují hlavní akce v daném měsíci, případně stěžejní informace pro pracovníky školy. Denní plány jsou v

podstatě informací o suplování, případně obsahují určitý úkol nebo informaci. Z ostatních plánů byly předloženy Plán kontrolní činnosti na Základní škole v Týništi nad Orlicí na školní rok 2000/2001, Plán výchovného poradce na školní rok 2000/2001. Všichni učitelé mají kvalitativně rozdílné tematické plány - od formálních až po funkční a plně vyhovující. Pro konkrétní předměty a ročníky nejsou tematické plány zpracovány jednotně, není tedy vyloučena možnost duplicity nebo neprobrání učiva.

Škola nabízí vzhledem ke své velikosti poměrně malý výběr volitelných předmětů: seminář společenskovedních oborů, technické kreslení, technické činnosti, základy ekonomiky a účetnictví, domácnost a informatiku. Jako nepovinné předměty jsou vyučovány náboženství a zdravotní tělesná výchova. Zájmová činnost žáků je uskutečňována v domě dětí a mládeže, hudební, pohybové a dramatické nadání žáků školy je rozvíjeno v základní umělecké škole.

Ve škole je 50 integrovaných žáků se specifickými poruchami učení, péče o ně je zajišťována. Výchovný poradce je velmi zkušený a systém své činnosti má propracovaný. Ve škole je 7 učitelek, které absolvovaly kurz pro reedukaci a kompenzaci specifických vývojových poruch učení, v současné době stejný kurz navštěvuje dalších 5 učitelek. Pro práci s integrovanými žáky jsou zpracovány aktuální stručné individuální plány. Jejich úroveň je u různých vyučujících rozdílná. Podrobný individuální plán je zpracován pro výuku těžce zdravotně postižené žákyně.

Kvalita plánování je hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Uvedená kapacita školy (900) v posledním rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je v souladu s reálným počtem žáků ve školním roce 2000/2001 (852). Ředitel školy má dva zástupce s rozdělením působnosti na prvním a druhém stupni. Oba mají velmi podrobně zpracované náplně práce, podobně jako další pracovníci - vedoucí školní jídelny, vedoucí vychovatelka školní družiny, ekonomka školy, referentka školy, školník. Pracovní náplně jsou podepsané oběma stranami. Ve škole není zpracované organizační schéma, pouze z pracovních náplní je částečně zřejmé zařazení pracovníků ve vertikální a horizontální struktuře organizace. Přes značný počet tříd (32) není ve škole zpracovaný organizační řád, který by konkretizoval, systemizoval a upřesňoval obecné organizační záležitosti. Oblast organizování má svou oporu v některých interních materiálech školy, kterými jsou např. Pracovní řád Základní školy s právní subjektivitou v Týništi nad Orlicí (je zpracován v souladu s Pracovním řádem pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaným MŠMT ČR čj. 16 969/96-42), Pokyny k zajištění úkolů vyplývajících ze zákona č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a Vnitřní řád Základní školy Týniště nad Orlicí. V posledním jmenovaném materiálu není zařazeno ustanovení o zacházení žáků s učebnicemi a pomůckami, což je v rozporu s § 15 odst. c vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Dalšími nedostatky vnitřního řádu jsou absence výčtu práv žáků vedle jejich povinností a zákazů a neaktuální bod týkající se žákovské služby u vchodu do školy, která již několik let ve škole neexistuje. Z povinné dokumentace školy upravující organizaci výchovně vzdělávací činnosti byly předloženy rozvrhy pro školní rok 2000/2001. Jejich kontrolou bylo zjištěno, že mezi sedmou a osmou vyučovací hodinou je zařazena pouze pětiminutová přestávka, což je v rozporu s § 9 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. Přestože se jedná o opatření vyplývající z omezené dopravní obslužnosti ve městě, ředitel školy nepožádal kompetentní instituci o udělení výjimky z této zákonné normy. Jediným poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která se schází pětkrát ročně (plánované termíny schůzí jsou uvedeny v ročním plánu). Zabývá se především prospěchem, absencí a chováním žáků, zápisy z jednání jsou přehledné, mají odpovídající obsahovou a

grafickou úroveň. Další provozní a organizační záležitosti školy jsou předmětem jednání provozních porad s frekvencí většinou jedenkrát za dva měsíce. Ve škole je ustaveno metodické sdružení prvního stupně, které koordinuje práci učitelů na prvním stupni. Předmětové komise konkrétních předmětů či skupin předmětů na druhém stupni nepracují, spolupráce učitelů se realizuje aktuálně dle potřeby. Nedochozí tedy k částečnému posunutí kompetencí ve vertikální struktuře na určené učitele v oblasti kontroly správného plánování výuky i kontroly průběžného a závěrečného plnění učebních osnov. Veškerá kontrola zůstává plně na vedení školy, což při velkém počtu tříd ve škole je velmi náročné. Organizačně je zajištěna pomoc začínajícím učitelům, kterým jsou přiděleni uvádějící zkušení učitelé. Inspekce kontrolovala správnost vyplnění vysvědčení žáků všech tříd školy za první pololetí školního roku 2000/2001 a zjistila závažné nedostatky. Na vysvědčení je uvedené chybné datum vydání (1. únor 2001), což je v rozporu s § 2 odst. 5 vyhlášky MŠMT ČR č. 362/1991 Sb., o organizaci školního roku v základních školách, středních školách a speciálních školách. Na všech vysvědčeních kromě vysvědčení žáků tříd IX.A, III.C a I.C je použito neplatné kulaté razítko školy, na němž název školy nekoresponduje s názvem uvedeným v Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. SIT V21/99 ze dne 7. ledna 1999 (chybí název okresu, neboť sídlem školy není okresní město). Tento fakt je v rozporu s § 2 odst. 3, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. Také název školy uvedený na všech vysvědčeních žáků školy není v souladu s názvem uvedeným v Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. SIT V21/99 ze dne 7. ledna 1999, čímž došlo k porušení § 2 odst. 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. Inspekce sledovala pedagogické úvazky vedoucích pracovníků a zjistila, že ředitel školy má stanovený pedagogický úvazek (při počtu 24 a více tříd ve škole - 5 hodin) krácen o jednu hodinu. Pátá a šestá hodina vyučovaná ředitelem a vykázána v rozvrhu pro školní rok 2000/2001 se týká zájmové činnosti žáků (cvičení z matematiky), neboť žáci přes evidovanou docházku nebyli za první pololetí klasifikováni ani nemají na vysvědčení záznam o práci v nepovinném předmětu (prokázáno kontrolou vysvědčení za první pololetí školního roku 2000/2001, třídních výkazů i záznamy o práci v zájmovém útvaru ve školním roce 2000/2001). Tím došlo k porušení § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Z další povinné dokumentace byly kontrolovány a bez závad shledány personální dokumentace, kniha úrazů, třídní výkazy a katalogy ve školním roce 2000/2001. V třídních knihách pro školní rok 2000/2001 jsou některé administrativní nedostatky (nepřesný název školy - ve všech, chybějící zápisy nepovinných předmětů a zájmových útvarů, chybně uváděný předmět pracovní činnosti jako technické činnosti a domácnost - např. VIII.B apod.). Evidence žáků není vedena prostřednictvím žádného počítačového programu, v počítači jsou uloženy jmenné seznamy žáků jednotlivých tříd s osobními údaji (bydliště, rodné číslo). Dva z protokolů o konání opravných zkoušek neobsahují tři podpisy členů zkušební komise, což není v souladu s § 11 odst. 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., který stanovuje zkušební komisi tříčlennou. Jedná se o protokol o opravné zkoušce z fyziky konané 29. srpna 2000 žákem zapsaným ve školním roce 2000/2001 na katalogovém listu č. 11 třídy VII.C a protokol o opravné zkoušce z matematiky konané 28. srpna 2000 žákyní zapsané ve školním roce 1999/2000 na katalogovém listu č. 30 třídy IX.A. Všechny protokoly o opravných zkouškách ve školním roce 1999/2000 jsou vedeny na interních tiskopisech školy, které nejsou v souladu se schváleným vzorem SEVT, což je v rozporu s § 38 a odst 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol a středních škol, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém se praví, že MŠMT ČR vydává seznam a stanoví formu tiskopisů, na kterých je vedena dokumentace stanovená v odst. 1 citovaného paragrafu.

Vnitřní informační systém je založen na přenosu informací na různých typech schůzí, osobním kontaktem, prostřednictvím informačních nástěnek pro učitele a žáky, školním rozhlasem, směrem k žákům i prostřednictvím třídních učitelů. Zákonní zástupci jsou informováni pravidelně na rodičovských schůzkách dvakrát ročně, pro žáky devátých tříd je další schůzka s rodiči realizována v průběhu prvního pololetí školního roku. Žakovské knížky jsou důležitým zdrojem informací o prospěchu, chování a dalších sděleních školy, každý žák v ní má uvedeny konzultační hodiny všech svých učitelů určené pro rodiče. Zápisy známek v náhodně vybraných žakovských knížkách byly většinou realizovány důsledně, někdy však měly z hlediska vypovídací hodnoty obecnější charakter. Ojedinele nejsou známky zapisovány průběžně v celém klasifikačním období, zápis všech známek za klasifikační období byl učiněn až těsně před klasifikací (např. tělesná výchova v VII.B, VIII.B), v některých předmětech a některých třídách nebyla za celé klasifikační období zapsána jediná známka (např. občanská výchova v VII.B, VIII.B), popř. nejsou známky podepisovány učiteli.

Spolupráce s obcí je dle slov ředitele dobrá, významné jsou i vzájemné styky a spolupráce se základní uměleckou školou a domem dětí a mládeže v místě školy.

Vzhledem k absenci organizačního řádu ve škole a četnému porušení právních předpisů je oblast organizování hodnocena jako pouze vyhovující.

Vedení a motivování pracovníků

Systém vedení a motivování pracovníků je založen zejména na osobním kontaktu a vzájemné dohodě s jednotlivými pracovníky. Nástrojem operativního řízení jsou dále pedagogické rady, provozní porady, vzájemné rozmluvy učitelů, případně mimořádné porady svolávané v průběhu roku podle potřeby. Vedení školy využívá nástrojů operativního vedení a řízení účelně. Přes velikost školy a značný počet pracovníků se snaží o bezprostřední osobní styk se zaměstnanci školy. Styl řízení vedoucích pracovníků je demokratický.

Přestože se členové vedení snaží vytvářet podmínky pro uplatňování tvořivosti a iniciativy pracovníků, výsledky v této oblasti nejsou přesvědčivé. Aktivita části učitelů se projevuje především v péči o učebnu a její estetickou výzdobu. Škola nevytváří žádné vlastní metodické materiály nebo systém testů. Pouze část pracovníků má zájem o další vzdělávání. Ředitelství školy účast na vzdělávacích akcích učitelům umožňuje. V minulém období byla převážně využívána nabídka Vzdělávacího střediska Školského úřadu v Rychnově nad Kněžnou a v menší míře Pedagogického centra v Hradci Králové.

Pomoc začínajícím pedagogům je zajišťována na standardní úrovni. Všichni tři začínající učitelé mají přiděleny zkušené uvádějící učitele. Ti s nimi konzultují metodické problémy a radí jim, vzájemné hospitace nejsou prováděny. Vedoucí pracovníci uskutečnili u začínajících učitelů několik hospitací.

Při motivování pracovníků se vedení školy snaží využívat především morálních stimulů. Osobní příplatky a odměny jsou diferencovány. Kritéria pro hodnocení pracovníků jsou stručná a písemně zpracovaná, zaměstnanci s nimi byli seznámeni. Při posuzování kvality práce vychází vedení z dlouholeté znalosti členů pedagogického sboru.

Škola nemá zavedený systém pravidelného sebehodnocení. Standardizované testy nejsou zadávány. Spolupráce s okolními spádovými školami není v tomto směru zabezpečována. Naopak velmi pečlivě jsou analyzovány výsledky přijímacího řízení. Tato problematika je pravidelně zařazována do programu pedagogických rad, případně provozních porad. Přípravě žáků na přijímací zkoušky věnuje škola velkou pozornost.

Vedení a motivování má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má ucelený systém kontroly vůči celé organizační struktuře zpracovaný v materiálu Plán kontrolní činnosti na Základní škole v Týništi nad Orlicí na školní rok 2000/2001. Kromě kontroly vlastního průběhu vyučovacích hodin se zaměřuje rovněž na kontrolu čerpání mzdových a neinvestičních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, kontrolu čerpání prostředků na provoz, kontrolu sjednocení požadavků u učitelů prvních ročníků, kontrolu chování žáků, dodržování dozorů a plnění pracovního řádu ze strany učitelů a provozních zaměstnanců.

V rámci kontrolní a hospitační činnosti má vedení školy rozděleny kompetence. Ředitel školy zaznamenává pravidelně výsledky svých kontrolních zjištění s datem a podpisem do Knihy kontrol a inspekcí. V hospitační činnosti se zaměřuje na třídy druhého stupně a hodiny matematiky na obou stupních. Za loňský školní rok předložil ředitel 25 záznamů z hospitací. Kontrolou třídních knih ze školního roku 1999/2000 bylo zjištěno, že se jednalo převážně o hodiny matematiky na obou stupních základní školy. Hospitační záznamy jsou vedeny na volných listech a obsahují stručný zápis průběhu vyučovací jednotky, pozitiva, negativa a doporučení. Ne vždy je následně po hospitované hodině prováděn rozbor. Z rozhovoru s ředitelem školy vyplynulo, že preferuje neformální pohovor o hospitované hodině, což mnohdy budí dojem, že se nejedná o rozbor hodiny. Hospitační záznamy nejsou podepsané učiteli. V letošním školním roce probíhaly ve škole v měsíci září oslavy 50. výročí založení školy a v měsíci říjnu kontrola hospodaření auditorskou firmou. V měsíci listopadu se zaměřil ředitel školy na kontrolu celkového hospodaření školy za rok 2000 a přípravu výběru dodavatelů pro školní rok 2001/2002. Z těchto uvedených důvodů má ředitel školy plánované hospitace až od pololetí školního roku.

Hospitační činností na prvním stupni základní školy se zabývá především zástupkyně ředitele školy pro první stupeň. Ve školním roce 2000/2001 navštívila všechny vyučující v 1. – 5. ročníku dvakrát, což odpovídá jejímu plánu hospitační činnosti pro školní rok 2000/2001. Všechny hospitace jsou zaznamenány v třídních knihách. Zástupkyně ředitele školy používá k hospitacím sešit vedený k tomuto účelu, zápisy z nich jsou funkční. Ve školním roce 1999/2000 uskutečnila celkem 48 hospitací u všech vyučujících na prvním stupni. Tato skutečnost odpovídá zápisům v třídních knihách. Zápis z pohospitačního rozhovoru není podepisován učiteli. Kontrolu písemných prací žáků, opakovacích prověrek a třídních knih provádí zástupkyně ředitele školy pravidelně. Ve své kontrolní a hospitační činnosti se zaměřuje na nové a začínající učitele na prvním stupni. Umožňuje jim hospitace a náslechy u kolegů, sleduje jejich metodické vedení, kontrolu vedení povinné dokumentace, používané metody a formy práce a motivaci v hodinách. Její hospitační a kontrolní činnost učitele pozitivně motivuje.

Zástupce ředitele školy pro druhý stupeň předložil 17 záznamů z hospitací uskutečněných ve školním roce 2000/2001. Navštívil všechny třídy druhého stupně a svoji hospitační činnost zaměřuje aprobačně. Jeho hospitační činnost probíhala především v měsících prosinci a lednu. Ne vždy je prováděn pohospitační rozbor hodiny, záznamy z hospitovaných hodin nejsou podepsané vyučujícími. Kontrolu práce třídních učitelů provádí zástupce ředitele pravidelně. Analýza vyučovacího procesu z hlediska obecně pedagogického pomáhá zvyšovat kvalitu výuky na obou stupních základní školy. Závěry z hospitací se projednávají na pedagogické radě a prokazatelně rovněž na jednáních metodického sdružení na prvním stupni základní školy.

V průběhu inspekce byla zjištěna nedostatečně prováděná kontrola tematických plánů a plnění učebních osnov na druhém stupni školy (viz protokol).

Každoročně se provádějí vstupní a výstupní prověrky u žáků 4., 5. a 6. ročníků, které si učitelé

připravují sami. Na druhém stupni jsou připraveny pro školní rok 2000/2001 srovnávací prověrky z matematiky a českého jazyka. Prověrky zadává ředitel školy společně se zástupkyní pro první stupeň. Pravidelně probíhá kontrola čtvrtletních prací žáků a rozbor výsledné klasifikace. Pro sledování úrovně výsledků učení žáků je měřítkem jejich úspěšnost při přechodu do středních škol a víceletých gymnázií.

Kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je realizováno na průměrné úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané ŠÚ Rychnov nad Kněžnou dne 7. ledna 1999 čj. SIT V21/99 s účinností od 1. ledna 1999,
- Zřizovací listina ze dne 1. ledna 1995 vydaná Městským zastupitelstvem v Týništi nad Orlicí včetně dodatku ze dne 20. prosince 1998,
- Rozhodnutí okresního hygienika o využití prostor školy ze dne 8. prosince 1995 značka 5802-223.3/95,
- učební plán školy pro školní rok 2000/2001,
- vzdělávací program Základní škola, schválilo MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996,
- Úpravy a doplňky k vzdělávacímu programu Základní škola, schválilo MŠMT ČR dne 25. srpna 1998 čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998,
- tematické plány vyučujících sledovaných předmětů pro školní rok 2000/2001 a matematiky pro školní rok 1999/2000,
- personální dokumentace učitelů sledovaných předmětů ve školním roce 2000/2001,
- třídní výkazy a katalogové listy žáků ve školním roce 2000/2001,
- rozvrhy hodin pro školní rok 2000/2001,
- vzorek žakovských knížek, písemných prací a sešitů žáků sledovaných předmětů,
- hospitační záznamy vedení školy ve školním roce 1999/2000 a 2000/2001,
- Plán kontrolní činnosti na Základní škole v Týništi nad Orlicí na školní rok 2000/2001,
- Kniha kontrol a inspekcí,
- třídní knihy ve školním roce 1999/2000 a 2000/2001,
- Vnitřní řád Základní školy Týniště nad Orlicí (nedatováno),
- Vnitřní mzdový předpis pro potřeby Základní školy v Týništi nad Orlicí z 1. srpna 1995 s doplňky z let 1996, 1997 a 1998,
- vysvědčení žáků všech tříd školy za první pololetí školního roku 2000/2001,
- materiál o pedagogických úvazcích učitelů pro školní rok 2000/2001,
- záznamy o práci v zájmovém útvaru cvičení z matematiky ve školním roce 2000/2001,
- protokoly o všech komisionálních zkouškách žáků ve školním roce 1999/2000,
- zápisy z pedagogických rad a z provozních porad ve školním roce 2000/2001,

- Koncepce vzdělávání na Základní škole v Týništi nad Orlicí - nedatováno,
- Celoroční plán práce na školní rok 2000/2001,
- Plán výchovného poradce na školní rok 2000/2001,
- vzorek individuálních plánů pro výuku žáků se specifickými poruchami učení pro školní rok 2000/2001,
- přehled osobních příplatků za období březen - prosinec 2000,
- přehled odměn za prosinec 2000,
- vzorek záznamů z laboratorní práce z fyziky, konané ve školním roce 2000/2001,
- Pokyny k zajištění úkolů vyplývajících ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 1. ledna 2000,
- Výroční zpráva o činnosti Základní školy v Týništi nad Orlicí za školní rok 1999/2000,
- Pracovní řád Základní školy s právní subjektivitou v Týništi nad Orlicí (nedatováno),
- pracovní náplně obou zástupců ředitele školy, vedoucí školní jídelny, vedoucí vychovatelky školní družiny, ekonomky školy, referentky školy, školníka,
- kniha úrazů,
- podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele školy před inspekcí.

ZÁVĚR

Zásadní pozitiva:

- využití spojení školy se životem a regionálních prvků při výuce na prvním stupni,
- střídání pasáží relaxačních i náročných na soustředění při výuce na prvním stupni,
- velmi pěkné vztahy mezi vyučujícími a žáky navzájem, přátelská atmosféra,
- kvalitně zajištěná individuální i skupinová reedukační a kompenzační péče u žáků se specifickými vývojovými poruchami učení,
- péče o rozvoj komunikativních dovedností, správného mluvního projevu žáků prováděný většinou pedagogů na prvním stupni,
- nadstandardní systém kontrolní a hospitační činnosti na prvním stupni základní školy,
- systematická příprava žáků z matematiky na přijímací pohovory na střední školy v zájmových útvarech a skupinách,
- využívání aktualizace a mezipředmětových vztahů ve výuce přírodovědných předmětů.

Zásadní negativa:

- neprobraný tematický celek ve výuce matematiky v 5. ročnících ve školním roce 1999/2000 a neplnění učebních osnov matematiky vzdělávacího programu Základní škola na druhém stupni školy,
- absence zpracování organizačního řádu školy včetně organizačního schématu,
- chybně zpracovaný vnitřní řád školy,
- využívání neplatného razítka školy,
- rozdílná úroveň zpracování tematických plánů, časté nekonkrétní zápisy témat vyučovacích hodin v třídních knihách,

- zařazení pětiminutové přestávky mezi sedmou a osmou vyučovací hodinou do rozvrhu bez předchozí udělení výjimky ze zákonné normy,
- špatně vyplněná vysvědčení (chybné datum vydání, chybný název školy, neplatné razítko),
- nesprávně stanovený pedagogický úvazek ředitele školy (je o hodinu krácen),
- ve dvou případech nesestavení tříčlenné komise pro komisionální zkoušku žáka,
- využívání interních tiskopisů (protokol o komisionální zkoušce), které nejsou v souladu s předepsaným vzorem SEVT,
- chybějící zápisy známek z některých předmětů v žákovských knížkách žáků i za celé klasifikační období,
- nesplnění doporučeného počtu laboratorních prací při výuce přírodovědných předmětů,
- malé využívání didaktické techniky a názorných pomůcek při výuce sledovaných předmětů na druhém stupni,
- malý časový prostor věnovaný závěrečnému shrnutí učiva včetně zhodnocení splnění cíle hodiny a práce žáků na druhém stupni školy,
- nesplnění podmínky odborné a pedagogické způsobilosti u třech vyučujících, jejichž výuka byla v průběhu inspekce navštívena.

Doporučení:

- zařadit do tematických plánů pro výuku matematiky v pátých ročnících systematizaci tematického celku tabulky, grafy, diagramy,
- provádět pečlivou kontrolu obsahu tematických celků,
- rámcově, avšak uceleně zpracovat jednotné tematické plány pro výuku jednotlivých předmětů,
- důsledně provádět rozbor hospitovaných hodin a záznamy z rozboru dávat k podpisu vyučujícímu,
- hospitace na druhém stupni provádět rovnoměrněji v průběhu celého školního roku,
- aktualizovat vnitřní řád školy ve smyslu zařazení výčtu práv žáků, zařadit zacházení s pomůckami a učebnicemi, odstranit bod týkající se služby žáků (ve škole již několik let zrušena), v tomto smyslu provést aktualizaci pracovní náplně zástupce ředitele školy pro druhý stupeň,
- zpracovat organizační řád školy včetně organizačního schématu,
- dbát důsledněji na dostatečnou četnost známek žáků v některých předmětech za jednotlivá klasifikační období,
- sestavit předmětové komise předmětu či skupin předmětů, na jejich předsedy pak přenést částečnou pravomoc v oblasti kontroly sestavení tematických plánů dle učebních osnov a jejich plnění,
- z důvodu zvýšení vypovídací hodnoty více konkretizovat zápisy v žákovských knížkách týkající se prověřovaného učiva, vždy je opatřovat podpisem učitele,
- zprovoznit didaktickou techniku a využívat ji častěji pro zefektivnění výuky,
- zvážit dělení tříd alespoň v jedné týdenní hodině při výuce matematiky v devátém ročníku (možnost diferenciací třídy), posílit výuku matematiky zařazením volitelného předmětu do vyšších ročníků,
- v rámci psychohygieny dbát na správné sezení žáků v lavicích při výuce,

- zaměřit se na rozvoj komunikativních dovedností žáků ve všech předmětech,
- při výuce matematiky uplatňovat ve zvýšené míře diferenciaci tříd,
- v závěru hodin ponechávat dostatečný časový prostor pro společné shrnutí učiva a zhodnocení hodiny z hlediska splnění cíle a práce žáků na druhém stupni školy,
- objednat a ve škole využívat některý z odborných časopisů pro výuku matematiky,
- sladit zpracovanou Koncepci vzdělávání na Základní škole v Týništi s tematickými plány.

Základní škola Týniště nad Orlicí, okres Rychnov na Kněžnou, má v současné době odpovídající materiální a prostorové podmínky pro realizaci svého poslání. Kvalita vzdělávání na prvním a druhém stupni školy ve sledovaných předmětech byla celkově posouzena jako velmi dobrá, řízení školy je inspekci hodnoceno jako průměrné.

Ve dnech 27. listopadu – 1. prosince 1995 proběhla ve škole komplexní inspekce (inspekční zpráva K-10-03/9596-235). Od této doby došlo k prokazatelnému zlepšení v oblasti materiálního vybavení školy a řada inspekčních doporučení byla realizována (např. proběhla kompletní renovace nábytku v učebnách, instalace nového osvětlení, byla zřízena nová počítačová učebna s moderním vybavením osobními počítači, zakoupena další didaktická technika, pomůcky z přeplněných kabinetních sbírek byly inovovány, případně vyřazeny).

Úroveň výchovně vzdělávacího procesu zůstává na velmi dobré úrovni. Kladně je hodnocena vzájemně vstřícná a příznivá atmosféra vytvořená vyučujícími ve třídách, účelnost organizace a použité metody práce.

Nedostatky v oblasti řízení byly zjištěny v organizační práci, která byla hodnocena jako pouze vyhovující a v kontrolním systému školy. Slabinou je vedením školy nedostatečně prováděná kontrola plnění učebních osnov.

Na základě celkového posouzení činnosti školy ve sledované části vzdělávacího procesu a v návaznosti na to i v oblasti řízení je práce školy hodnocena jako průměrná.

Snahou vedení je nadále zlepšovat pracovní prostředí a posilovat pozitivní klima školy.

Při inspekci bylo zjištěno, že stanovený pedagogický úvazek ředitele školy (při počtu 24 a více tříd ve škole - 5 hodin) je krácen o jednu hodinu (hodina je vykazována jako zájmový kroužek). Dochází tak k neefektivnímu čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům. V průběhu inspekce došlo k okamžité nápravě tohoto pochybení ze strany ředitele, zmiňovaná hodina bude ve druhém pololetí školního roku 2000/2001 zařazena do učebního plánu jako nepovinný předmět.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Markéta Stuchlíková	PaedDr. Markéta Stuchlíková, v. r.
Členové týmu	Mgr. Martina Bělková	Mgr. Martina Bělková, v. r.
	PaedDr. Antonín Kačírek	PaedDr. Antonín Kačírek, v. r.

Mgr. Jana Kocábová

Mgr. Jana Kocábová, v. r.

V Jičíně dne 28. března 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. 4. 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

p. Miloslav Beránek

Miloslav Beránek, v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): Okresní úřad Rychnov	2001-05-2	092 12/00-5016
Zřizovatel: Město Týniště n. Orlicí	2001-05-2	092 12/00-5016

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.

